

N:o 16.

Ank. till Riksd. kansli den 10 mars 1908, kl. 5 e. m.

Betänkande, i anledning af väckt motion angående tullen å kläder.

(I:a A.)

Gällande tulltaxa innehåller under rubriken *Kläder*, ej specificerade, bland annat följande bestämmelser. *Tulltaxans bestämmelser.*

Kläder, ej specificerade:

klädespersedlar, af linne eller bomull, samt delar af sådana, äfvensom sydda hushållspersedlar, alla slag, såsom duktyg, handdukar, lakan, örngott, gardiner med flera dylika:

försedda med broderier; förtullas med 100 procents förhöjning i den tull, som är bestämd för tyget, hvaraf klädes- eller hushållspersedeln hufvudsakligen består.

andra slag; förtullas med 50 procents förhöjning i tullen för tyget, hvaraf persedeln hufvudsakligen består.

Anm. Utgöres sömnaden endast af fällning och kantning, utgår tullförhöjningen med blott 10 procent af den för tyget bestämd tull.

gångkläder och andra klädespersedlar, af annat ämne än linne eller bomull, samt delar af sådana:

försedda med broderier, fransar, snörmakerier, spetsar eller blonder eller med foder, som drager högre tull än det tyg eller ämne, hvaraf klädespersedeln hufvudsakligen består; förtullas med 100 procents förhöjning i den för sagda tyg eller ämne stadgade tull. andra slag; förtullas med 50 procents förhöjning i tullen å det tyg eller ämne, hvaraf klädespersedeln hufvudsakligen består.

Anm. 1. För gångkläder tages öfvertyget till grund för tullberäkningen; men uppstår svårighet att bestämma hufvudbeståndsdelen, tages till beräkningsgrund det material, som drager högsta tullafgiften.

Anm. 2. Intet afdrag i vikten medgifves för askar, pappersomslag, kartor och inlägg.

Anm. 3. Klädespersedlar af celluloid tullbehandlas såsom Celluloid, arbetad, andra slag, utan förhöjning.

*Motionärens
hemställan.*

I en inom Andra Kammaren af herr *O. H. Svensson* i Saläng väckt motion, n:o 193, som hänvisats till bevillningsutskottets förberedande behandling, hemställes,

»att Riksdagen behagade besluta följande förändrade lydelse af rubriken *Kläder, ej specificerade*:

Klädespersedlar af linne eller bomull, samt delar af sådana, äfvensom sydda hushållspersedlar, alla slag, såsom duktyg, handdukar, lakan, örngott, gardiner med flera dylika:

icke försedda med broderier; förtullas med 75 procents förhöjning i tullen för tyget, hvaraf persedeln hufvudsakligen består.

Gångkläder och andra klädespersedlar, af annat ämne än linne eller bomull, samt delar af sådana:

icke försedda med broderier, fransar, snörmakerier, spetsar eller blonder eller med foder, som drager högre tull än det tyg eller ämne, hvaraf klädespersedeln hufvudsakligen består; förtullas med 75 procents förhöjning i tullen å det tyg eller ämne, hvaraf klädespersedeln hufvudsakligen består.

Anm. 1. För gångkläder tages öfvertyget till grund för tullberäkningen; men uppstår svårighet att bestämma hufvudbeståndsdelen, tages till beräkningsgrund det material, som drager högsta tullafgiften.

Anm. 2. Intet afdrag i vikten medgifves för askar, pappersomslag, kartor och inlägg.»

Motionärens förslag innebär alltså såväl i fråga om klädespersedlar af linne eller bomull samt sydda hushållspersedlar som ock i fråga om gångkläder och andra klädespersedlar af annat ämne den förändring af nu gällande bestämmelser, att den under »andra slag» omförmälda förhöjning af 50 procent bestämmes till 75 procent.

Därjämte har motionären, då det vore af vikt, att den föreslagna tullförhöjningen så snart som möjligt trädde i kraft, hemställt,

»att Riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t föreslå, att nämnda tullförändring redan under innevarande år må träda i kraft».

Till stöd för ifrågavarande förslag anföres följande:

»Detta tullskydd af 50 procents förhöjning i tullen för tyget, hvaraf klädespersedlar äro tillverkade, har under senare tider på grund af nedan närmare angifna omständigheter icke visat sig effektivt att kunna skydda den inhemska tillverkningen af kläder, vare sig den större fabriks- eller handtverksmässigt utförda (konfektionen) eller den i vida trakter af vårt land i hemmen delvis yrkesmässigt bedrifna tillverkningen, genom hvilken tusentals kvinnor finna en lämplig sysselsättning, något som redan under traktatsunderhandlingarne med det Tyska riket åren 1905 och 1906 framstätt klart för och beaktats af de svenska underhandlarne.

*Motionärens
motivering.*

Uti den mellan Sverige och Tyska riket den 8 maj 1906 afslutade handelstraktaten finnes nämligen uti slutprotokollet till artikeln 8 införd en bestämmelse, enligt hvilken Sverige förbundit sig att under traktattiden för fyra där uppräknade varuslag icke höja tullarne utöfver vissa där angifna belopp, däribland å ofvan nämnda kläder från nuvarande 50 % till högst 75 % förhöjning af den för tyget bestämda tullen.

Redan 1907 års Riksdag fann sig föranlåten att efter en inom Andra Kammaren väckt motion för ett af nämnda fyra varuslag, nämligen balk-, hörn- och annat till järnvägsskenor ej hänförligt s. k. fasonjärn, vägande mindre än 60 kilogram till och med 20 kilogram per löpande meter, bevilja den i förenämnda handelstraktat fastställda maximaltull.

De skäl, som därvid framkommo och åberopades, gälla delvis äfven om ifrågavarande, emot en öfvermäktig utländsk konkurrens ej tillräckligt tullskyddade kläder och klädespersedlar.

Af bilagda tabell öfver importen af kläder utaf ifrågavarande slag under åren 1901—1906 framgår tydligt, att nämnda införsel befinner sig i en jämn och oafbruten ökning. Detta förhållande framstår mest i fråga

om kläder af annat ämne än linne eller bomull, d. v. s. af ylle och halfyller i främsta rummet. Importen häraf, som år 1901 utgjorde endast 53,658 kilogram, representerande ett värde af 536,580 kronor, hade år 1906 stigit till 143,169 kilogram med ett beräknadt värde af 1,431,690 kronor. Anmärkas bör, att det af kungl. kommerskollegium härvid fastställda medelvärdet af 10 kronor per kilogram är synnerligen lågt tilltaget och icke kan tillämpas på de kläder af ylle, halfyller, halvesiden etc., som hufvudsakligast äro föremål för import, utan torde detta medelvärde med stöd af exempelvis tyska rikets officiella exportstatistik kunna höjas med cirka 50 %. 1907 års statistik angående införseln af kläder kommer med all säkerhet att visa en betydande stegring.

Visserligen har den svenska tillverkningen under tiden ökat, men icke på långt när i samma höga grad som importen.

Äfven om en del af ökningen uti importen af konfektionsartiklar kan tillskrifvas den tillfälligt stegrade efterfrågan inom landet, hvilken ej helt kunnat täckas af den svenska tillverkningen, så tala dock de i bilagda tabell upptagna och ofvan delvis anförda siffror ett tydligt språk om nödvändigheten att i tid vidtaga åtgärder till förhindrande därpå, att den nedgång i afsättningen och konsumtionen inom landet, som under möjligen stundande mindre goda tider är att förvänta, drabbar den svenska industrien, utan i stället, såvidt möjligt är, i främsta rummet drabbar importen.

Som ytterligare skäl för att redan nu hos Riksdagen hemställa om vidtagande af den omnämnda tullförhöjningen tillåter jag mig att anföra:

de inom landet i allmänhet och sålunda jämväl inom konfektionsbranschen och alla dithörande områden på senare tider betydligt stegrade produktionskostnaderna;

de låga priser, till hvilka utlandets öfverproduktion hit afsättes, hvilka priser kunna förklaras af det kända förhållandet, att den utländske tillverkaren utan direkt vinst afsätter ett sådant produktionsöfverskott endast för att mellan säsongerna kunna bibehålla sin yrkesskickliga arbetskraft;

och slutligen den för svensk industri synnerligen besvärande importen af varor inom konfektionsbranschen, hvilka utgöra öfverskottet från en i utlandet tidigare än hos oss infallande säsong och hvilka bortslumpas till underpriser.»

Utskottet.

Vid motionen finnes såsom bilaga fogad en tabell, utvisande införseln hit till riket åren 1901—1906 af här ifrågakarande artiklar, hvilken ta-

bell — för vinnande af större öfverskådlighet omarbetad — här nedan intages.

Kläder, ej specificerade:

	Nya, af linne eller bomull, samt hushållspersedlar		Nya, af annat ämne	
	Utan broderier			
	Kilogram	Värde i kronor	Kilogram	Värde i kronor
År 1901	134,660	1,009,950	53,658	536,580
» 1902	124,919	936,893	61,189	611,890
» 1903	128,315	962,363	77,860	778,600
» 1904	136,317	1,022,378	87,004	870,040
» 1905	147,283	1,104,623	104,025	1,040,250
» 1906	185,021	1,387,658	143,169	1,431,690

Beträffande det nu föreliggande förslaget anser sig bevillningsutskottet till en början böra erinra, att, på sätt jämväl i motionen omförmäles, i slutprotokollet till artikel 8 i den mellan Sverige och Tyska riket år 1906 afslutade handels- och sjöfartstraktaten intagits bland andra följande bestämmelser:

4. — — till positionen »Kläder» (efter n:r 295) — —. I händelse Sverige skulle företaga tullförändringar för följande varor, skola de nya tullarna icke öfverstiga nedan angifna tullsatser:

klädespasedlar, af linne eller bomull, samt delar af sådana, äfvensom sydda hushållspasedlar, alla slag, såsom duktyg, handdukar, lakan, örngott, gardiner med flera dylika, andra än sådana med broderier: 75 procents förhöjning i tullen för tyget, hvaraf pasedeln hufvudsakligen består;

gångkläder och andra klädespersedlar af annat ämne än linne eller bomull, samt delar af sådana, andra än sådana med broderier, fransar, snörmakerier, spetsar eller blonder eller med foder, som drager högre tull än det tyg eller ämne, hvaraf klädespersedeln hufvudsakligen består: 75 procents förhöjning i tullen för tyget, hvaraf persedeln hufvudsakligen består;

De artiklar, om hvilka här är fråga, äro hufvudsakligen följande, ordnade efter tillverkningsgrenar:

gångkläder för män,
 gosskläder,
 kappor och dräkter för kvinnor,
 klädningar, bluslif, kjolar, förkläden etc. för kvinnor,
 snörlif, reformlif och liknande artiklar,
 underkläder för män och kvinnor (hvitvaruartiklar),
 halsdukar, sydda (rosetter, kravatter, slips etc.),
 kragar, manschetter och skjortbröst, stärkta och strukna,
 mössor,
 ärmlappar,
 skinntrojeor.

Hvad i motionen anförts till stöd för den ifrågasatta tullförhöjningen synes bevillningsutskottet vara värdt allvarligt beaktande. Det torde nämligen icke kunna förnekas, att den inhemska tillverkningen af de artiklar, om hvilka här är fråga, lider af en både skarp och synbarligen tilltagande konkurrens från utlandet. De anförda importsiffrorna tala i detta afseende ett tydligt språk. Den största delen af denna import förskrifver sig, enligt hvad statistiken utvisar, från Tyskland. Naturligt är ock, att de stora och kapitalstarka tyska fabrikerne inom denna såväl som inom åtskilliga andra branscher, hvilka fabriker anlagts både för långt större tillverkning och för större marknad än de svenska fabrikerne, skola finna det med sin fördel förenligt att söka afyttra sina produktionsöfverskott i länder, där, såsom hos oss är förhållandet, tullskyddet i och för sig är jämförelsevis lågt och vidare skillnaden mellan tullen å väfnaderna och tullen å den färdiga persedeln visat sig icke vara till fyllest. Det har också från tyskt håll direkt uttalats, att Sverige vore en synnerligen lämplig afsättningsmarknad för den tyska konfektionsindustriens alster. Såsom

något i detta sammanhang anmärkningsvärdt bör ock påpekas, hurusom, enligt hvad af uppgifter från Tyskland framgår, Tysklands export af konfektionerade varor, till andra länder än de skandinaviska och Schweiz betydligt aftagit. Sålunda förekommer i en tysk redogörelse för konfektionsindustrien i Tyskland under år 1905 det uttalande, att »under det att exporten af tysk konfektion till de stora länderna England, Ryssland och Amerika håller på att fullständigt upphöra, rör sig affären med de skandinaviska länderna i uppåtstigande linje».

Härvid kan emellertid erinras, att detta uttalande, hvad de skandinaviska länderna beträffar, numera egentligen torde äga giltighet endast för Sveriges del. Tysklands export af kläder till Norge har nämligen under de senare åren betydligt sjunkit. Och det lärer väl svårligen kunna bestridas, att den nyssnämnda ökade exporten af tyska varor hit till landet till väsentlig del är beroende på Sveriges i jämförelse med de flesta andra länders låga tullsatser på kläder.

Till jämförelse meddelas här nedan i detta afseende tullsatserna i Sverige, Norge, Danmark och Tyskland för några af de vanligast förekommande slagen af hithörande artiklar:

	Tull för kg. kronor			
	Sverige	Norge	Danmark	Tyskland
Bluslif, klädningar, kjolar, förkläden af ylleväfnad, utan garnering	2,625	2,75—3,25	2,67	3,35
Samma plagg af bomullsväfnad, andra slag, blekt, med spetsar, snören, fransar eller sidenfoder	1,35	1,25—2,75	1,25—2,00—2,67	3,35
Samma plagg af 35-trådig linneväfnad med liknande utstyrsel.....	0,675	2,00—2,50	1,00—1,67—2,00—2,67	3,35
Samma plagg af 50-trådig linneväfnad med liknande utstyrsel.....	1,50	2,00—2,50	1,00—1,67—2,00—2,67	3,35
Slips af bomullsväfnad, andra slag, blekt eller färgad	1,35	4,00	1,25—2,00—2,67	3,35

Enligt hvad bevillningsutskottet inhämtat under hand från tulltaxekommittén, har efter en närmare granskning af åtskilliga af kommittén insamlade vikt- och prisuppgifter tullskyddet för vissa af här ofvan å sid. 6 uppräknade hufvudartiklar, beräknadt i procent af den importerade

varans värde, utan tull, fritt levererad i svensk hamn, befunnits utgöra i medeltal, räknadt i procent af värdet:

	Med nuvarande förhöjning af 50 %	Med föreslagna förhöjning af 75 %
<i>För:</i>		
gångkläder för män	18,1	21,2 ^a
kappor och dräkter för kvinnor.....	16,5	19,2
klädningar, bluslif, kjolar m. m. för kvinnor.....	11,4	13,3
kragar, manschetter, skjortbröst, stärkta och strukna:		
af linne och halflinne.....	20,6}	24,0
af bomull	16,3}	19,1
ärmlappar	17,4	20,3

Dessa siffror utgöra emellertid medeltalet för visst antal olika artiklar utan hänsyn till den importerade varumängden af hvarje olika slag. Med anledning häraf hafva inom kommittén uppgifter anskaffats om varuvärde och tullbelopp för större partier af importerade varor af här ifrågavarande slag, och utvisa dessa uppgifter för några af de mest betydande artiklarna, att tullskyddet i procent af varuvärdet utgjort:

- för damblusar af bomullsväfnad 5,64 och 7,27 %
- » » » ylleväfnad och siden 10,22, 10,77 och 12,52 %
- » kragar, manschetter och skjortbröst af bomullsväfnad c:a 10 %
- » kragar, manschetter och skjortbröst af linne och halflinneväfnad 17 à 18 %.

I afseende å det tullskydd, som här ifrågavarande artiklar åtnjuta, bör vidare beaktas, att vid tillverkning af flertalet af desamma uppkommer en betydande mängd affall, hvarigenom nu gällande tull med procentuellt tillägg till väfnadstullen visar sig föga ägnad att skydda sömnadsarbetet. Förhållandet gestaltar sig mången gång så, att tullen å materialerna uppgår till högre belopp än tullen å den färdiga varan.

Till belysning häraf meddelas följande från tulltaxekommittén erhållna uppgifter, grundade på därstädes verkställda beräkningar.

För ett dussin bluslif, förfärdigade af 35-trådig linneväfnad och spetsar, andra slag, utgör tullen 1 krona 69 öre, för materialerna åter 2 kronor 62 öre eller 93 öre mer än för den färdiga varan.

Ett dussin kjolar, förfärdigade af 35-trådig linneväfnad och spetsar, andra slag, betingar i tull 3 kronor 60 öre, under det att tullen för materialierna utgör 8 kronor 37 öre för dussin, utvisande ett skillnadsbelopp af 4 kronor 77 öre.

Ett dussin förkläden af linneväfnad, andra slag, blekt, samt spetsar, andra slag, kostar i tull 1 krona 14 öre. För materialierna åter utgör tullen för dussin 2 kronor 43 öre, eller således 1 krona 29 öre mer än för den färdiga varan.

Gällande tulltaxebestämmelser skänka äfven af andra orsaker konfektionsindustrien ett mycket ojämnt skydd. För ett klädesplagg af ylleväfnad, försedt med fransar, snörmakararbeten, spetsar eller blonder, eller med foder, som drager högre tull än väfnaden, hvaraf det är förfärdigadt, utgår tullavgiften med väfnadstullen jämte tillägg af 100 %; för klädespersedel af linne eller bomull med samma utstyrsel utgör tullskyddet väfnadstullen med tillägg af 50 %, och dock drager ylleväfnad oftast högre tull än linne- eller bomullsväfnaden, hvarjämte det procentuella tillägget för yllep plagget vanligen utfaller högre äfven på grund af att ylleväfnaden är tyngre än de andra väfnadsslagen.

Ju mera sådana högre tullbeskattade besättningsartiklar användts till en klädespersedel, desto lägre blir tullskyddet i procent af det färdiga plaggets värde beräknadt; en billigare vara drager förhållandevis högre tull än en dyrare.

Ofvan anmärkta förhållanden påkalla utan tvifvel ett bättre skydd för sömnadsarbetet och äfven om i sådant afseende det nu föreliggande förslaget icke kan undanröja de befintliga olägenheterna, innebär det dock gifvetvis en förbättring, den enda, som med hänsyn till ofvan åberopade traktatbestämmelser för närvarande kan vidtagas.

Framhållas bör ock, att den svenska sömnadsindustrien måste anses påkalla särskild hänsyn.

Denna industri har under de senare åren varit och är allt fortfarande stadd i rask utveckling, hvilket för öfrigt torde framgå af nedanstående tablå, utvisande antalet fabriker och arbetare äfvensom tillverkningsvärde för industrien åren 1896 och 1905.

Fabriker	Antal fabriker		Antal arbetare		Fabrikationsvärde	
	1896	1905	1896	1905	1896	1905
Skintröjfabriker	1	1	—	48	10,000	292,033
Rosettfabriker	5	5	219	413	311,000	803,500
Kravattfabriker	11	8	66	399	373,212	894,797
Mössfabriker ...	9	18	156	372	406,280	1,227,757
Sömnadsfabriker (kapp- och linnefabriker etc.)...	17	51	1,816	3,538	3,513,425	9,940,677
Sömnadshandtverkerier	—	—	11,481	15,934	2,450,141	3,838,025

Trots denna den svenska sömnadsindustriens snabba utveckling, som torde få tillskrifvas den pågående omflyttningen af produktionen från hem och handverk till fabrik samt allmänhetens allt större benägenhet att köpa färdiga kläder, har emellertid, såsom redan blifvit antydt, importen af hithörande varor alltjämt ökats, något som icke torde böra genom olämpliga tullbestämmelser befordras.

Bevillningsutskottet har under sådana förhållanden icke tvekat att tillstyrka bifall till den väckta motionen. Tillika och på det att icke verkan af den sålunda föreslagna tullförhöjningen måtte för längre tid framåt undanskjutas, har utskottet ansett sig böra, i enlighet med motionärens hemställan, föreslå, att denna förhöjning snarast möjligt vinner tillämpning.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer bevillningsutskottet:

1:o) att Riksdagen, med bifall till herr O. H. Svenssons förevarande motion, ville besluta, att beträffande artikeln Kläder, ej specificerade, gällande tulltaxa skall i nedannämnda delar erhålla följande förändrade lydelse:

Kläder, ej specificerade:

klädespersedlar, af linne eller bomull, samt delar af sådana, äfvensom sydda hushållspersedlar, alla slag, såsom duktyg, handdukar, lakan, örngott, gardiner med flera dylika:

försedda med broderier; förtullas med 100 procents förhöjning i den tull, som är bestämd för tyget, hvaraf klädes- eller hushållspersedeln hufvudsakligen består.

andra slag; förtullas med 75 procents förhöjning i tullen för tyget, hvaraf persedeln hufvudsakligen består.

Anm. Utgöres sömnaden endast af fällning och kantning, utgår tullförhöjningen med blott 10 procent af den för tyget bestämda tull.

gångkläder och andra klädespersedlar, af annat ämne än linne eller bomull, samt delar af sådana:

försedda med broderier, fransar, snörmakerier, spetsar eller blonder eller med foder, som drager högre tull än det tyg eller ämne, hvaraf klädespersedeln hufvudsakligen består; förtullas med 100 procents förhöjning i den för sagda tyg eller ämne stadgade tull.

andra slag; förtullas med 75 procents förhöjning i tullen å det tyg eller ämne, hvaraf klädespersedeln hufvudsakligen består.

Anm. 1. För gångkläder tages öfvertyget till grund för tullberäkningen; men uppstår svårighet att bestämma hufvudbeståndsdelen, tages till beräkningsgrund det material, som drager högsta tullafgiften.

Anm. 2. Intet afdrag i vikten medgifves för askar, pappersomslag, kartor och inlägg.

Anm. 3. Klädespersedlar af celluloid tullbehandlas såsom Celluloid, arbetad, andra slag, utan förhöjning.

2:o) att, vid bifall till hvad utskottet under 1:o) här ofvan hemställt, Riksdagen tillika ville besluta, att den högre tullen skall såsom tilläggsafgift till nu gäl-

lande tulltaxa jämväl innevarande år utgöras från den tid, som af Kungl. Maj:t bestämmes, samt i skrifvelse till Kungl. Maj:t, jämte öfverlämnande af sitt sälunda fattade beslut, anhålla, det Kungl. Maj:t ville, så fort ske kan, förordna om beslutets trädande i kraft.

Stockholm den 10 mars 1908.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservationer:

af herr *G. Jansson* i Krakerud; samt

af herr *K. G. Karlsson* mot vissa delar af motiveringen.

Därjämte hafva ledamöterna herrar *Almqvist*, *Moll*, *J. Bromée*, *Bran-ting* och *E. A. Lindblad* i Närlunda begärt få antecknadt, att de icke deltagit i afgörandet af detta ärende inom utskottet.
